

Skolförvaltningen
Handläggare
Therése Lumberg

2025-06-02

BUN 2025–00122
U2025/00630

Utbildningsdepartementet

Karlskoga kommuns remissvar avseende betänkandet Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19)

Sammanfattning

Den 14 december 2023 beslutade regeringen att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå ändringar i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna och fritidshemmet i syfte att skapa bättre förutsättningar för elevers lärande och kunskapsutveckling.

Utredningens betänkande Kunskap för alla – nya läroplaner med fokus på undervisning och lärande (SOU 2025:19) överlämnades till regeringen den 26 februari 2025. Utredningen utgår från att tioårig grundskola kommer att införas. Det innebär att förskoleklassen görs om till årskurs 1 och att lågstadiet blir fyraårigt. Om tioårig grundskola inte skulle införas kan utredningens förslag ändå genomföras. Det utredningen föreslår för en ny årskurs 1 i en tioårig grundskola kan i så fall utgöra utgångspunkt för en förändrad reglering för förskoleklassen.

Innan regeringen tar ställning till ett förslag skickas det på remiss till berörda myndigheter, organisationer, kommuner och andra intressenter. Regeringen vill veta vad de som berörs tycker och vilket stöd som förslaget har.

Remissvaren ska ha kommit in till Utbildningsdepartementet senast den 13 juni 2025. Svaren bör lämnas per e-post till u.remissvar@regeringskansliet.se och med kopia till u.s.remissvar@regeringskansliet.se. Ange diarienummer U2025/00630 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet.

Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service.

Remissvaren kommer att publiceras på regeringens webbplats.

Karlskoga kommuns remissvar

Kapitel 3

Karlskoga kommun ställer sig positiv till utredarens förslag att rensa upp bland Skolverkets befintliga stöd- och kommentarmaterial.

Skolförvaltningen
Handläggare
Therése Lumberg

2025-06-02

BUN 2025-00122
U2025/00630

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att läro-, ämnes- och kursplaner samt betygskriterier hålls samman och att stringensen dem emellan tydliggörs.

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att ett nytt samlat kommentarmaterial till hela läroplanen tas fram.

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att eventuella undervisningsstrategier i kursplanerna och riktlinjer för undervisning ska utgå från vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet. Därigenom synliggörs vilken vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet som finns respektive inte finns.

Karlskoga kommun kan inte bedöma i hur stor utsträckning lärares autonomi, med föreslagna tillägg av strategier och riktlinjer, inskränks. En överhängande risk med att, i högre utsträckning, styra lärares pedagogiska och didaktiska val är att ansvaret förskjuts från professionen till staten – en lärare som följer de av staten beslutade strategierna och riktlinjerna kan rimligen inte anses ansvarig för undervisningens kvalitet. Det finns därmed en uppenbar risk för en instrumentell syn på undervisning. Om lärare följer processen/instruktionen har de gjort sitt jobb – resultatet blir mindre relevant. Visserligen framhåller utredaren att lärare, utifrån dessa ramar, ska planera, genomföra och följa upp undervisningen så att eleverna kan lära sig de kunskaper som anges i läroplanerna. Samtidigt konstaterar utredaren att det, i de fall det finns en tydlig vetenskaplig evidens, skulle kunna vara en fördel om användningen av effektiva metoder främjades genom att uttryckligt regleras i läroplanen, eller på något annat sätt än genom författningsreglering, till exempel genom rekommendationer. Karlskoga kommun vill få förtydligat vilka delar som kommer att styras med riktlinjer och strategier genom läroplanen för att kunna ta ställning till konsekvensen av förslaget.

Karlskoga kommun noterar att det i direktivet till utredaren ingick att lämna författningsförslag som innebär att regeringen ska besluta om kriterier för bedömning av kunskaper och betygskriterier i grundskolan. Detta riskerar att politisera skolan i än högre grad. Karlskoga kommun ser hellre att myndighet, via regleringsbrev, ges i uppdrag att ta fram de nya läroplanerna med tillhörande betygskriterier och kriterier för bedömning av kunskaper.

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att det införs en gemensam bedömningsskala och likadana betygskriterier i samtliga ämnen.

Kapitel 4

Gällande utredarens förslag om att bestämmelsen om stöd i form av extra anpassningar utgår och ersätts av en bestämmelse om stödundervisning gör Karlskoga kommun följande reflektioner:

Skolförvaltningen
Handläggare
Therése Lumberg

2025-06-02

BUN 2025-00122
U2025/00630

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att extra anpassningar tas bort. De exempel som i förarbetet till skollagen ges på extra anpassningar torde i hög grad vara en del av planering för ordinarie undervisning. "Att ge tydliga instruktioner" bör vara en självklarhet – inte en extra anpassning.

Karlskoga kommun är kritisk till utredarens förslag om att det är den undervisande läraren som ska bedöma om en elev ska ges stödundervisning. För stödundervisning ska det inte finnas något krav på utredning eller åtgärdsprogram, vilket gör att den kan ges snabbt till de elever som behöver det. Detta innebär att lärare ges befogenhet att besluta om delar som påverkar rektors inre organisation och resursfördelning. Hur ska rektorn kunna ansvara för dessa delar om rektor fråntas mandat att besluta om dem? Om en lärare bedömer att en elev är i behov av stödundervisning kan det innebära en merkostnad i form av utökad undervisningstid med personal eller extra personal inom befintlig undervisningstid. Det kan också innebära att rektorn ska se till att det finns ändamålsenliga lokaler för att tillhandahålla stödet i det fall de ska ske utanför ordinarie undervisningsgrupp. Dock har rektorn liten eller ingen möjlighet att påverka exempelvis lokalernas utformning. Inte heller huvudmannen kommer att kunna anpassa skolans lokaler innan utredningens förslag föreslås att träda i kraft.

Karlskoga kommun vill få förtydligat vad som ska rymmas i begreppet stödundervisning och som idag inte betraktas som särskilt stöd. Vad är skillnaden mellan exempelvis enskild undervisning, särskild undervisningsgrupp och stödundervisning?

Karlskoga kommun är kritisk till att stödundervisning inte föregås av beslut om åtgärdsprogram som går att överklaga. I princip kommer en elev att kunna få stödundervisning utanför ordinarie undervisningsgrupp under obegränsad tid (så länge läraren bedömer att stödundervisningen är tillräcklig för att eleven ska nå målen) utan att åtgärdsprogram upprättas.

Karlskoga kommun noterar att förslagen innebär en förskjutning mot att elever i behov av stöd inte längre i huvudsak ska kunna få det i den ordinarie undervisningsgruppen. Det kan leda till att inkludering i bästa fall kommer att ske inom skolenheten, snarare än inom undervisningsgruppen. Å andra sidan finns en överhängande risk att det skapar exkludering då det saknas incitament för lärare att arbeta tillbaka elever till ordinarie undervisningsgrupp om det finns möjlighet för lärare att själva besluta om att eleven är i behov av stödundervisning utanför ordinarie undervisningsgrupp.

Kapitel 5

Karlskoga kommun ställer sig positiv till de föreslagna principerna, riktlinjerna samt den föreslagna strukturen för nya kursplaner.

Skolförvaltningen
Handläggare
Therése Lumberg

2025-06-02

BUN 2025-00122
U2025/00630

Karlskoga kommun kan inte bedöma i hur stor utsträckning lärares autonomi, med föreslagna tillägg av strategier och riktlinjer, inskränks. En överhängande risk med att i högre utsträckning styra lärares pedagogiska och didaktiska val är att ansvaret förskjuts från professionen till staten – en lärare som följer de av staten beslutade strategierna och riktlinjerna kan rimligen inte anses ansvarig för undervisningens kvalitet. Det finns därmed en uppenbar risk för risk för en instrumentell syn på undervisning. Om lärare följer processen/instruktionen har de gjort sitt jobb – resultatet blir mindre relevant. Visserligen framhåller utredaren att lärare, utifrån dessa ramar, ska planera, genomföra och följa upp undervisningen så att eleverna kan lära sig de kunskaper som anges i läroplanerna. Samtidigt konstaterar utredaren att det, i de fall det finns en tydlig vetenskaplig evidens, skulle kunna vara en fördel om användningen av effektiva metoder främjades genom att uttryckligt regleras i läroplanen, eller på något annat sätt än genom författningsreglering, till exempel genom rekommendationer. Karlskoga kommun vill få förtydligat vilka delar som kommer att styras med riktlinjer och strategier genom läroplanen för att kunna ta ställning till konsekvensen av förslaget.

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att det införs en gemensam bedömningsskala och likadana betygskriterier i samtliga ämnen.

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att det införs en allsidig bedömning av en elevs kunskaper även för de lägre betygsstegen.

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att det införs en tydlig och explicit progression mellan stadier och med mer fokus på fakta i yngre åldrar (analys i äldre).

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att det tydliggörs hur undervisning i varje ämne relaterar till de övergripande målen med utbildningen.

Kapitel 6

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att de praktiska färdigheterna ska betonas och att de delar som handlar om att reflektera ska vara nedtonade och i vissa fall formuleras med en starkare koppling till elevernas eget görande.

Kapitel 7

Karlskoga kommun ställer sig positiv till utredarens förslag om hur läsning kan förstärkas i läroplanerna för de obligatoriska skolformerna samt välkomnar att det tydliggörs vad som är vetenskaplig grund inom området läsinläring.

Skolförvaltningen
Handläggare
Therése Lumberg

2025-06-02

BUN 2025-00122
U2025/00630

Kapitel 10

Karlskoga kommun ställer sig positiv till att det finns en utarbetad plan för hur kursplanerna ska tas fram och implementeras samt att de olika professioner som ska ingå i arbetet har definierats.

Karlskoga kommun ställer sig tveksam till tidsramen för genomförande. All tid till systematiskt utvecklingsarbete kommer att behöva avsättas till implementering av utredarens förslag på bekostnad av utveckling av skolans inre arbete.

Konsekvenser (synpunkter avseende konsekvensanalysen kapitel 11)

Vissa förändringar (stödundervisning) kommer påverka hur huvudman och rektor organiserar för undervisning och lärande. Detta kan mycket väl bli kostnadsdrivande. Karlskoga kommun vill ha förtydligat hur staten ämnar kompensera skolor och huvudmän för detta.

Vissa delar i förslaget känns ytterst skissartade.

På delegation från barn- och utbildningsnämnden

Anita Kettunen

Skolchef